

STUDIU DE OPORTUNITATE
PRIVIND DELEGAREA GESTIUNII
SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC AL ORAȘULUI
NĂDLAC CĂTRE UN OPERATOR AUTORIZAT

CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND ILUMINATUL PUBLIC

1.1. Iluminatul public - necesitate și tendințe

Iluminatul public reprezintă unul dintre criteriile de apreciere a nivelului civilizației dintr-o anumită regiune.

Pe de altă parte, un iluminat public eficient conduce la scăderea riscurilor accidentelor rutiere, la scăderea numărului de agresii ale infractorilor asupra populației precum și la eficientizarea acțiunilor forțelor de ordine. El are rolul de a asigura atât orientarea și circulația în siguranță a pietonilor și vehiculelor pe timp de noapte, cât și crearea unui ambient corespunzător în orele fără lumină naturală.

Principalele funcțiuni ale iluminatului public sunt :

- iluminatul căilor rutiere ,
- iluminarea zonelor rezidențiale ,
- iluminatul zonelor comerciale ,
- iluminatul zonelor de plimbare ,
- iluminatul parcurilor și grădinilor ,
- iluminatul clădirilor și monumentelor .

Iluminatul public trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de normele lumino-tehnice, fiziologice, de siguranță a circulației, și de estetică arhitectonică, în următoarele condiții :

- utilizarea rațională a energiei electrice ,
- reducerea costului investițiilor,
- reducerea cheltuielilor anuale de exploatare a instalațiilor electrice de iluminat.

Realizarea unui iluminat corespunzător determină în special reducerea cheltuielilor indirecte, reducerea numărului de accidente pe timp de noapte, reducerea riscului de accidente rutiere, reducerea numărului de agresii, îmbunătățirea climatului social și cultural prin creșterea siguranței activităților pe durata nopții .

Studiile efectuate pe plan mondial arată o îmbunătățire continuă a nivelului tehnic al instalațiilor de iluminat public. Creșterea nivelului de iluminare determină creșterea nivelului investițiilor și conduce la reducerea pierderilor indirecte datorate evenimentelor rutiere. Astfel, experiența unor țări vest europene arată că pe durata nopții riscul de accidente este de 1,6 ori mai mare față de zi și cu o gravitate mult mai mare (numărul de morți de 5,4, iar numărul de răniți de 2,1 ori mai mare față de lumina naturală) .

Asigurarea unui iluminat corespunzător poate conduce la o reducere cu 30 % a numărului total de accidente pe timp de noapte pentru drumurile urbane, cu 45 % pe cele rurale și cu 30 % pentru autostrăzi. Totodată, iluminatul corespunzător al trotuarelor reduce substanțial numărul de agresii fizice, conducând la creșterea încrederii populației pe timpul nopții.

Sistemele de iluminat stradal din țara noastră necesită încă eforturi importante pentru creșterea parametrilor lumino-tehnici, energetici și economici, pentru că, în general, nivelurile de luminanță și iluminare pe baza cărora sunt proiectate instalațiile actuale sunt reduse în raport cu normele europene, determinând o securitate scăzută a traficului rutier și a circulației pietonale .

Aglomerările urbane au presupus în epoca modernă prelungirea activităților diurne cu mult dincolo de apusul soarelui ca necesități și stil de viață. Dacă la asta se adaugă nevoia omului de a-și contempla continuu realizările este lesne de înțeles preocuparea pentru realizarea diverselor sisteme de iluminat public. O dată cu creșterea în intensitate a traficului rutier, ceea ce a implicat și perfecționarea sistemelor de semnalizare, a apărut ca necesară o abordare serioasă și profesională a iluminatului public atât din partea specialiștilor cât și a edililor. Această activitate a realizat o conjuncție fericită cu eforturile instituțiilor preocupate de combaterea și diminuarea fenomenului infracțional.

O privire de ansamblu asupra conceptului de iluminat public ne ajută să înțelegem funcțiunile, arhitectura și costurile sale, ceea ce poate genera strategii și soluții în gestionarea întregului sistem.

Avantajele unui iluminat public de calitate sunt:

- Scăderea costurilor comunității
- reducerea accidentelor
- reducerea criminalității
- utilizarea eficientă a rețelei de drumuri orientare
- confort psihic și vizual

Raportul Comitetului European de Iluminat, **CIE 99**, evidențiază reducerea numărului de evenimente rutiere, în cazul unui iluminat corespunzător, cu:

- 30% pe drumuri urbane (trafic mixt)
- 45% pe drumuri rurale
- 30% pe autostrăzi

1.2. Zonele de aplicație ale Sistemului de Iluminat Public

DRUMURILE PRINCIPALE

Datorită puterii instalate mari, costul energiei este cea mai mare problemă; soluția este un sistem optic eficient în cazul unor instalații noi sau renovate.

O bună distribuție luminoasă, mărește distanța dintre stâlpi reducând astfel, drastic, costurile proprietarului sistemului de iluminat în cazul unor noi instalații, iluminatul eficient trebuie adaptat cerințelor cetățenilor, normelor de iluminat și posibilităților bugetului .

DRUMURI SECUNDARE ȘI REZIDENȚIALE

Majoritatea punctelor de lumină sunt instalate în aceste zone ,cerințele sunt funcționalitatea, economia (în special în consumul de energie) și designul plăcut .

Lumina "albă" este folosită pentru a crea zone rezidențiale plăcute, unde oamenii să se simtă în siguranță , iluminatul eficient presupunând scăderea infracționalității și securitate sporită .

ZONE PUBLICE ȘI COMERCIALE

Asigurarea securității aici este fundamentală, cerințele sunt similare iluminatului rezidențial, un bun iluminat în zonele publice (de exemplu : parcuri, zone de promenadă), și comerciale, trebuie să înfrumusețeze orașul aducând atmosferă propice, ambianță, identitate = ÎNFRUMUSEȚAREA ORAȘULUI. ZONELE DE CONFLICT, intersecții, joncțiuni de autostrăzi și zone pietonale , joncțiuni de cale ferată , intersecții de drumuri cu geometrie variată .

COSTURILE PROPRIETARULUI de Sistem de Iluminat Public

Analiza acestui aspect presupune :

- un mod realist de a privi asupra costurilor iluminatului public ,
- încercarea de a înțelege nevoile clienților ,
- crearea celei mai economice soluții pentru o specificație tehnică dată (nivel de iluminare cerut) ,
- analiza, atât a investiției inițiale, cât și a costurilor de funcționare, care sunt de multe ori o consecință a deciziilor inițiale

PRIVIRE ÎN DETALIU ASUPRA ACESTOR COSTURI ARATĂ CEEA CE TREBUIE FĂCUT PENTRU A PUNE ÎN FUNCȚIUNE O INSTALAȚIE DE ILUMINAT:

- faza pregătitoare: cost proiectare, aprovizionare , instalare = INVESTIȚIE INIȚIALĂ
- faza de exploatare = COSTURILE CU ENERGIA + COSTURILE DE ÎNTREȚINERE faza de sfârșit de viață: înlocuirea, eliminarea sau reciclarea produsului
- COSTURILE TOTALE = INVESTIȚIE + ENERGIE + ÎNTREȚINERE

1.3. Cadrul legislativ actual privind serviciul public de iluminat în România

Pentru o evaluare corectă este nevoie de înțelegerea nevoilor beneficiarilor (toți cetățenii) și administratorilor de sistem (primăriile). De asemenea, nu trebuie uitată problema proprietății asupra componentelor sistemului, ca și cea a organizării și desfășurării serviciilor de iluminat pusă într-o lumină nouă de Legea nr. 230/ 2006. Astfel, SC Electrica SA deține de facto rețeaua de joasă tensiune, incluzând stâlpii de susținere, sistemele de contorizare, în proprietatea primăriei fiind, corpurile / aparatele de iluminat, brațele de susținere cu elementele de fixare, cablurile de conectare .

Urmărind ce trebuie făcut pentru a pune în funcțiune o instalație de iluminat, deosebim:

- **faza pregătitoare:** cost auditare + proiectare + aprovizionare + instalare = INVESTIȚIE INIȚIALĂ
- **faza de exploatare** = COSTURILE CU ENERGIA + COSTURILE DE ÎNTREȚINERE
- **faza de sfârșit de viață** = înlocuirea, eliminarea și/sau reciclarea produselor

Deoarece în majoritatea cazurilor înlocuirea elementelor vechi se face odată cu montarea elementelor noi, iar eliminarea/reciclarea elementelor vechi este încă o problemă ce așteaptă rezolvări, putem concluziona:

COSTURILE TOTALE = INVESTIȚIE + ENERGIE + ÎNTREȚINERE

Ce reprezintă, totuși, aceste costuri și cum se poate interveni asupra lor? Analizând cheltuielile operate de-a lungul unei perioade martor de 15 ani, observăm următoarea structură a costului:

Investiția: poate fi optimizată prin costuri minime de audit și proiectare, constând în principal din valoarea echipamentelor achiziționate.

Principiile generale ale reducerii costurilor de investiție sunt:

- creșterea distanței dintre corpurile de iluminat ;
- folosirea aranjamentului pe o parte sau central;
- alegerea corpurilor de iluminat eficiente energetic;
- folosirea cablării existente;
- montarea corpurilor de iluminat direct pe stâlp;
- respectarea normelor de iluminare M1-M5;
- găsirea unui echilibru între consum și lumină pe drum.

Analizând prețurile din piață, se poate ajunge la ideea că valoarea investiției inițiale reprezintă 10-15% din costul total.

Costul de întreținere este dat de:

- costul lămpii înlocuite x frecvența
- costul aparatajului înlocuit x frecvența
- gradul de protecție al compartimentului optic, care indică și frecvența de curățare a difuzorului
- verificarea de siguranță și înlocuirea componentelor electrice

Întreținerea poate reprezenta până la 10-20% din costul total al sistemului.

Prețul energiei electrice fiind în continuă creștere, factura de energie reprezintă o problemă dificilă și se poate soluționa doar printr-o alegere cât mai bună a soluției tehnice:

- spațiere cât mai mare;
- folosirea surselor economice (ex: înlocuirea surselor cu vapori de mercur cu cele cu vapori de sodiu sau chiar cu lămpi fluorescente);
- contorizare diferențiată (zi/noapte);
- folosirea corpurilor cu element optic reglabil, continuu și de înaltă calitate (puritate, geometrie, material);
- folosirea sistemelor de dimming în afara orelor de vârf;
- reducerea numărului de ore de funcționare (fotocelula);
- introducerea unde este posibil a tele-gestiunii.

Deosebit de importantă este crearea unui echilibru între posibilitățile bugetului și iluminatul stradal eficient. Acest lucru presupune o analiză atât a investiției inițiale, cât și a costurilor de funcționare, care sunt de multe ori o consecință a deciziilor inițiale.

Specific abordării iluminatului public în România este reducerea bugetelor pentru iluminatul stradal, în timp ce costurile cu energia și întreținerea cresc. Din câte se poate observa, problematica iluminatului public este destul de complexă și departe de a o menține în poziția de "cenușăreasă" a facilităților publice asigurate de administrațiile locale.

Vestea bună pentru grupurile interesate de iluminatul public este că începând din ianuarie 2003 există reglementări legislative referitoare la activitățile care au în centru acest iluminat. Astfel, prin apariția Legii serviciului de iluminat public nr. 230/ 2006 au fost definite următoarele:

- legislația aplicabilă procedurilor de achiziție a serviciilor de iluminat public;
- organismul de monitorizare și control al serviciilor: ANRSC;
- modul de gestionare a serviciilor de iluminat public;
- factorii de referință (nivel de iluminare, capacitate managerială etc.);
- relația operator-beneficiar.

Teoretic, conform legislației în vigoare orice administrație publică locală înțelege că

- este obligată să înființeze (dacă nu există) un serviciu de iluminat public, dar nu unul oarecare, ci unul capabil să respecte cerințele impuse de ANRSC prin procedura de licențiere / autorizare.

- este obligată să reabiliteze, să întrețină și să mențină sistemul de iluminat public (gestiune directă sau prin delegare de gestiune), astfel încât acesta să corespundă normelor impuse prin SR EN 13433.

Vestea mai puțin plăcută este că lipsa unor norme clare și coerente de aplicare a acestei legislații, precum și a legislației terțiare referitoare la activitatea ANRSC, ridică un zid de probleme în jurul primăriilor, a căror simplă bună intenție nu mai este de ajuns.

Pe de o parte, avem constrângerile legale, procedura de licențiere / autorizare de către ANRSC a operatorilor și standardizarea iluminatului căilor rutiere iar pe de altă parte, o primărie se confruntă cu un șir întreg de priorități costisitoare, programe de dezvoltare, integrare sau politice, dar mai ales cu o lipsă acută de fonduri.

În acest context, un rol major îl reprezintă relația cu furnizorul de energie, SC ELECTRICA SA, care a gestionat până acum cea mai mare parte a sistemelor de iluminat public din țară. Cum însă același furnizor gestionează și iluminatul casnic și în mare măsură cel industrial, iată o listă cu principalele probleme generate:

- nu există un transfer protocolar de gestiune între SC Electrica SA și primăriei, nefiind definit, identificat și evaluat patrimoniul componentelor sistemului de iluminat public;
- nu există o diferențiere clară în toate situațiile a iluminatului public față de celelalte sisteme de iluminat (casnic, industrial);
- nu există o bază de date coerentă privind gestiunea sistemului de iluminat care să poată fi transferabilă;
- nu există norme care să reglementeze transferul de gestiune și nici relația ulterioară dintre primărie și furnizorul de energie privind serviciile acordate.

În aceste condiții, administrația publică locală poate începe cu următorii pași:

- o analiză tehnică, economică și socială a stării actuale a sistemului; un astfel de studiu ar putea fi elaborat cu resurse proprii sau prin comandarea temei către organe competente (CNRI, medii universitare, operatori de iluminat, servicii externe de cercetare și proiectare);
- încadrarea iluminatului public într-o listă fermă de priorități;
- determinarea gradului de suportabilitate a comunității privind un anumit nivel de investiție în serviciul de iluminat;
- cerere oficială a gestiunii serviciului de iluminat public către SC Electrica SA: un protocol privind intenția primăriei, patrimoniul componentelor de sistem, baza de date sau informațiile specifice - planuri, scheme, tabele cantitative, informații privind funcționarea, măsurarea, controlul sau deteriorarea elementelor din sistem;
- proiectarea, în etape sau pe ansamblu, a întregului sistem de iluminat în concordanță cu normele impuse;
- cercetarea posibilităților de finanțare externă : operatori de iluminat, guvern, bănci, entități europene, alți investitori interesați, soluții alternative;
- organizarea procedurilor de delegare a gestiunii serviciului de iluminat public, dacă acesta nu există deja la nivelul normelor impuse,.

Sistemul de iluminat public se află în administrarea consiliului local care trebuie să urmărească aplicarea unor soluții moderne, variante de scheme și echipamente cu scopul îmbunătățirii calității iluminatului prin obținerea unor parametri lumino-tehnici ridicați și creșterii eficienței energetice prin reducerea consumului de energie .

Pentru reducerea consumului de energie electrică aferent iluminatului public se recomandă :

- clasificarea străzilor conform normativelor internaționale și stabilirea parametrilor lumino-tehnici în funcție de această clasificare ;
- reducerea nivelului de iluminare pe durata orelor cu trafic redus (0,5) prin reducerea tensiunii de alimentare cu circa 10 % se poate realiza o reducere a fluxului luminos cu circa 10 % și o reducere a puterii absorbite , pe acest interval de timp, cu circa 20 % ; adoptarea acestei măsuri permite reducerea consumului de energie electrică pentru iluminat cu circa 10 % pe durata unui an și reducerea corespunzătoare a facturii de energie electrică pentru iluminat ;
- adoptarea de măsuri pentru reducerea prețului unitar de revenire a energiei electrice (lei/KWh) pentru iluminat public, în special prin negocierea unui tarif redus , având în vedere consumul pe durata nopții (gol în curba de sarcină a furnizorului de energie electrică)
- utilizarea lămpilor performante în procesul de reabilitare a instalațiilor de iluminat public și a corpurilor de iluminat performante .

Conform legislației, organizarea și funcționarea serviciilor de iluminat public, serviciul de iluminat public va respecta și va îndeplini, la nivelul comunității locale, în întregul lor, indicatorii de performanță aprobați prin hotărârea Consiliului Local.

1.4. Criterii de calitate în iluminatul public

Iluminatul public stradal se realizează pentru iluminatul căilor de circulație publică, străzi, trotuare, piețe, intersecții, parcuri, treceri de pietoni, poduri, pasaje, pasaje subterane.

Pentru toate aceste obiective, standardul roman **SR 13433** precum și normele europene (CIE) stabilesc criterii clare de calitate și cantitate a iluminatului.

Mărimile principale ce se supun reglementărilor normativelor amintite sunt:

- nivelul de luminanță a suprafeței drumului sau iluminarea (după caz);
- uniformitatea acestei luminanțe / iluminări;
- limitarea orbirii cauzate de sistemul de iluminat (orbire de incapacitate și de disconfort).

Dacă în cazul iluminării căilor de circulație aspectele tehnico-economice sunt prioritare, în asigurarea unui mediu confortabil, luminos, în cazul centrului orașului trebuie realizat un echilibru între mai multe aspecte după cum urmează:

- o Selecționarea unor aparate de iluminat cu performanțe bune dar care să răspundă și unei anumite cerințe estetice, pentru ca astfel să se poată realiza o armonie între aspectul arhitectural și peisajul urban;
- o Iluminatul trebuie să asigure securitatea pietonilor în raport cu vehiculele aflate în mișcare și la potențialele comportamente criminale;
- o Controlul iluminării panourilor publicitare și al efectelor altor reflectoare prin utilizarea unor surse de lumină utilizabile din punct de vedere al iluminării maxime admise, al temperaturii de culoare corelată, al culorii surselor de iluminat și al poziționării acestora față de traficul rutier, în vederea evitării distragerii atenției participanților la trafic și a armonizării culorilor reclamelor luminoase cu cele utilizate la iluminatul public;
- o Protejarea mediului contra poluării luminoase;
- o Protejarea echipamentului contra actelor de vandalism;
- o Întreținerea facilă a instalației.

Capitolul II. DESCRIEREA SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC EXISTENT ÎN ORAȘUL NĂDLAC

Starea generală a sistemului de iluminat public din orașul Nădlac este necorespunzătoare din cauza următoarelor aspecte :

- rețele și echipamente învechite, ineficiente și cu un grad ridicat de uzură ,
- costuri de întreținere/menținere foarte mari, generate de starea proastă a sistemului ,
- aspectul nocturn al orașului este inferior celui diurn, nereușind să pună în valoare elementele arhitectonice, ornamental-peisagistice și personalitatea orașului ,

Valoarea lucrărilor executate se stabilește lunar , pe baza situațiilor de lucrări prestate și confirmate de beneficiar, la tarifele stabilite de executant în urma contractului de aderare (tarifele fiind impuse, neputând fi negociate) .

Rețelele electrice de joasă tensiune pentru alimentarea cu energie a sistemului de iluminat public sunt în mare parte învechite și prezintă un grad înaintat de uzură.

Situația cea mai rea este dată de rețeaua subterană care generează costuri nejustificat de mari prin necesitatea repetatelor intervenții în vederea menținerii în funcțiune.

În general, soluțiile adoptate de operatorul SC Electrica SA în ultimii ani au fost în soluție aeriană cu cablu torsadat.

Capitolul III. INDICATORII DE PERFORMANȚĂ

Indicatorii de performanță stabilesc condițiile ce trebuie respectate de operatorii serviciului de iluminat public în asigurarea serviciului. Indicatorii de performanță asigură condițiile pe care trebuie să le îndeplinească serviciul de iluminat public, avându-se în vedere:

- a. continuitatea din punct de vedere cantitativ și calitativ;
- b. adaptările la cerințele concrete, diferențiate în timp și spațiu ale comunității locale;
- c. satisfacerea judicioasă, echitabilă și nepreferențială a tuturor membrilor comunității locale, în calitatea lor de utilizatori ai serviciului;
- d. administrarea și gestionarea serviciului în interesul comunității locale;
- e. respectarea reglementărilor specifice în domeniul transportului, distribuției și utilizării energiei electrice;
- f. respectarea standardelor minime privind iluminatul public, prevăzute de normele naționale în acest domeniu.
- g. Indicatorii de performanță pentru serviciul de iluminat public sunt specifici pentru următoarele activități:
 - a) calitatea și eficiența serviciului de iluminat public;
 - b) măsurarea, facturarea și încasarea contravalorii serviciului efectuat;
 - c) îndeplinirea prevederilor din contract cu privire la calitatea serviciului efectuat;
 - d) menținerea unor relații echitabile între operator și utilizator prin rezolvarea operativă și obiectivă a problemelor, cu respectarea drepturilor și obligațiilor care revin fiecărei părți;
 - e) soluționarea reclamațiilor utilizatorilor referitoare la serviciul de iluminat public;
 - f) creșterea gradului de siguranță rutieră;
 - g) scăderea infraționalității.

În vederea urmăririi și respectării indicatorilor de performanță, operatorul trebuie să asigure:

- a) gestiunea serviciului de iluminat public, conform prevederilor contractuale;
- b) evidența utilizatorilor, alții decât comunitatea locală;
- c) înregistrarea activităților privind citirea echipamentelor de măsurare;
- d) facturarea și încasarea contravalorii serviciilor efectuate;
- e) înregistrarea reclamațiilor și sesizărilor utilizatorilor, organelor de poliție, gardienilor publici și soluționarea acestora;
- f) accesul neîngrădit al autorității administrației publice locale, în conformitate cu competențele și atribuțiile legale ce le revin, la informațiile necesare stabilirii:
 - modului de respectare și îndeplinire a obligațiilor contractuale asumate
 - calității și eficienței serviciilor prestate la nivelul indicatorilor de performanță stabiliți în contractul de delegare a gestiunii și ai regulamentului de serviciu;
 - modul de administrare, exploatare, conservare și menținere în funcțiune, dezvoltare și/sau modernizare a sistemelor publice de iluminat din infrastructura edilitar-urbană încredințată prin contractul de delegare a gestiunii;
 - stadiul de realizare a investițiilor;
 - modul de respectare a parametrilor ceruți prin prescripțiile tehnice și a normelor metodologice.

În vederea evaluării performanțelor ce trebuie îndeplinite de operatori în procesul de reabilitare al SIPON , este necesară introducerea următorilor indicatori de performanță generali și garanți.

3.1. Indicatori de performanță generali

Timpul de rezolvare al sesizărilor pentru elementele SIPON

a) a =24 h, pentru echipamentele SIPON

b) b =72 h, pentru rețele de alimentare

Numărul aprinderilor:

a). În afara programului normal de funcționare fără acordul utilizatorului, $a=0$.

b). Accidentale în afara programului normal de funcționare.

3.2.Indicatori de performanță garanți

Calitatea serviciilor prestate/reabilitate

a). numărul de sesizări privind echipamentele nefuncționale, pe tipuri de iluminat stradal, pietonal, ornamental, din numărul total de echipamente în funcțiune $a < 5\%$.

b). nivelul de luminanță/iluminarea medie menținută/pe categoria căii de circulație după efectuarea reabilitării în conformitate cu prescripțiile SR13433.

c). uniformității generale a luminanței/iluminării menținute în urma reabilitării/pe fiecare categorie a căii de circulație în conformitate cu prescripțiile SR13433.

d). controlul limitării orbirii -T.I.- cauzat de sistemul de iluminat, după reabilitare prin încadrarea în prescripțiile SR13433.

e). timpul mediu de rezolvare al sesizărilor privind echipamentele defecte aferente SIPON $e < 24h$.

f). timpul mediu de rezolvare al sesizărilor privind defectele la rețeaua de alimentare cu energie electrică: $f < 72h$.

Indicatorii se vor monitoriza după modernizare, menținerea lor în timp se realizează prin programul de întreținere adoptat, care ar trebui să fie impus de către Administrația Publică Locală, pentru a se obține oferte echivalente.

Capitolul IV. MODALITATEA DE ACORDARE A GESTIUNII DELEGATE AVUTE ÎN VEDERE

Serviciile de iluminat public se organizează și funcționează în conformitate cu respectarea principiilor stabilite de Legea nr.51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice și Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public, trebuind să asigure satisfacerea următoarelor cerințe :

- ridicarea gradului de civilizație ,
- a confortului și a calității vieții ,
- creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul colectivităților locale ,
- asigurarea siguranței circulației rutiere și pietonale .

În cazul gestiunii delegate, autoritățile administrației publice locale apelează la un contract de delegare a gestiunii pentru realizarea unui serviciu performant prin intermediul unui agent economic autorizat, denumit **Operator**.

Serviciul de iluminat public face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice, aflate sub coordonarea autorității naționale de reglementare (ANRSC) și în consecință, **operatorii** vor fi atestați de către aceasta.

Delegarea gestiunii serviciului de iluminat public prin concesionare către **operatori** atestați se va face în condiții de transparență, **prin licitație publică** organizată în condițiile legii.

Operatorii care vor participa la licitația organizată pentru atribuirea contractului de **concesiune**, vor trebui să facă dovada experienței și capacității tehnice, financiare și operaționale în gestionarea unor servicii similare, a bonității și capacității financiare de a răspunde la cerințele specifice ce vor fi prevăzute în caietul de sarcini și să prezinte garanții de participare în conformitate cu documentele licitației, ce vor fi aprobate de Consiliul local al orașului Nădlac.

Criteriile care vor sta la baza selecției pentru concesionare vor fi, în condițiile legii, următoarele :

- eficiență economică și management performant;
- suma investițiilor propuse;
- prețul prestațiilor, costul lor de utilizare;
- valoarea tehnică;
- modul de rezolvare a obligațiilor privind protecția mediului și a problemelor sociale
- ;
- garanțiile profesionale și financiare propuse de către fiecare ofertant.

Operatorul selecționat în urma licitației publice trebuie să respecte următoarele condiții :

- continuitatea din punct de vedere cantitativ și calitativ;
- adaptabilitate la cerințele concrete, diferențiate în timp și spațiu, ale comunității locale;
- satisfacerea judicioasă, echitabilă și nepreferențială a tuturor membrilor comunității locale, în calitatea lor de utilizatori ai serviciului;
- administrarea și gestionarea serviciului în interesul comunităților locale; respectarea reglementărilor specifice în vigoare din domeniul transportului, distribuției și utilizării energiei electrice;
- respectarea standardelor minimale privind iluminatul public, prevăzute de normele interne și de cele ale Uniunii Europene în acest domeniu.

Capitolul V. MOTIVELE DE ORDIN ECONOMIC, FINANCIAR, SOCIAL ȘI DE MEDIU CARE JUSTIFICĂ ACORDAREA CONCESIONĂRII

5.1. Modul de gestionare și costurile de întreținere și modernizare SIPON , pe ultimii trei ani

În prezent, infrastructura prin care se realizează alimentarea cu energie electrică în orașul Nădlac este în proprietatea SC SDFEE Electrica S.A. cu excepția aparatelor de iluminat și a consolelor care în proporție de 100.% se află în proprietatea orașului Nădlac.

La această dată ar trebui demarate, conform legii, procedurile de predare a acestei infrastructuri către Consiliul local al orașului Nădlac. Întreținerea acestei infrastructuri este în sarcina societății Electrica până la predarea ei către Consiliul local al orașului Nădlac.

5.1.1. Modul de înregistrare și rezolvare a reclamațiilor din partea cetățenilor privind SIPON

Reclamațiile cetățenilor se primesc la Primăria orașului Nădlac sau la dispeceratul societății care asigură întreținerea echipamentelor din SIPON .

Defectele privind aparatele de iluminat public se rezolvă în termene ce nu depășesc 48 ore de la înregistrare.

5.2. Considerații de ordin economic, financiar, social și de mediu

Luând în considerare caracteristicile specifice serviciului de iluminat public, analiza eficienței economico-financiare nu este relevantă, în lipsa unor venituri cuantificabile și generate în formă directă, neputându-se calcula indicatorii uzuali: VNA (valoarea neta actualizată), RIR (rata internă de rentabilitate) sau DRA.

5.2.1. Sociale

- creșterea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții cu o puternică componentă socială, designul sistemelor de iluminat carosabil sau pietonal generează o imagine

specifică fiecărui oraș sau spațiu, reprezentând elemente de micro-arhitectură prin care se transmite foarte mult cu minim de limbaj formal.

- creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale, asigurarea siguranței circulației rutiere și pietonale, realizarea unei infrastructuri edilitare moderne, funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economico-socială a comunității locale.

Crearea unei personalități urbane atât pe timpul zilei cât și pe timpul nopții, va aduce cu siguranță mari beneficii în sfera serviciilor, și de ce nu, mândria de a trăi într-un oraș civilizată comparabil cu alte orașe din Europa.

5.2.2 Financiar

Orice agent economic care prestează un serviciu sau o activitate din cadrul unui serviciu comunitar de utilitate publică, este obligat să se licențieze.

Prima condiție necesară pentru licențiere, și cea mai importantă, este obținerea de către acesta a unui atestat de la ANRE, care să-i confere dreptul de proiectare și execuție de lucrări în Sistemul Energetic Național.

Prin atribuirea contractului de concesiune a serviciului de iluminat public a orașului Nădlac, către un operator licențiat și autorizat, dotarea tehnică necesară desfășurării serviciului se va asigura prin grija acestuia.

Existența unui serviciu propriu al primăriei, cu personal specializat și cu dotare tehnică necesară prestării unui serviciu de calitate, ar presupune importante costuri financiare pentru dotarea lui, pentru personal, pentru licențiere, pentru întreținere, pentru reparații, etc.

5.2.3. Analiza beneficiilor indirecte și a costurilor antrenante poate să aibă în vedere mai multe aspecte:

- reducerea costurilor de întreținere prin utilizare unui management performant,
- realizarea unui climat favorabil pentru prelungirea timpului petrecut în afara locuinței, cu efect indirect și mai greu de cuantificat asupra veniturilor la bugetul local colectate de la comercianți,
- reducerea consumului în instalațiile de iluminat public.

Consumurile înregistrate în SIPON a fost:- **în anul 2008 -MWh**

5.2.4. Mediu

Iluminatul public are implicații directe și în protecția mediului prin mai mulți factori:

- prin utilizarea eficientă a energiei (reducerea consumurilor nejustificate - utilizarea de echipamente performante cu consumuri reduse de energie).
- prin utilizarea echipamentelor cu componente reciclabile (ex.: excluderea utilizării surselor cu vapori de mercur).
- reducerea poluării luminoase prin orientarea aparatelor de iluminat spre suprafața căii de circulație (aparatele de iluminat nu pot fi utilizate pe post de "reflectoare").

CONCLUZII

1. Argumentele expuse mai sus relevă NECESITATEA și POSIBILITATEA realizării unui Serviciu de iluminat public și performant în orașul Nădlac, ***prin delegarea serviciului unui operator autorizat în condițiile legii.***

2. Această cerință rezultă și din necesitatea preluării în curând a întregii infrastructuri aferente iluminatului public, aflată la aceasta dată în proprietatea și administrarea SC SDFEE S.A.

3. Pornind de la soluțiile tehnice deja implementate în orașul Nădlac, a necesităților de extindere a rețelei de iluminat public în orașul Nădlac, precum și de la necesitatea aducerii iluminatului public în parametrii impuși de SR13433 și alinierea la normele Uniunii Europene, ***se recomandă concesionarea acestui serviciu public către un operator autorizat, în condițiile prevăzute de lege.***

Capitolul VI. NIVELUL MINIM AL REDEVENȚEI

În conformitate cu:

- prevederile legislației în vigoare dar și a regimului concesiunilor prin care se stabilește, ca modul de calcul și modul de plată a redevenței se stabilește de către autoritățile administrației publice locale, dar mai ales a Ordinul nr. 77/ 2007 privind aprobarea Normelor metodologice de stabilire, ajustare sau modificare a valorii activităților serviciului de iluminat public:

- a. organizarea și desfășurarea pe principii și criterii comerciale și concurențiale a serviciului prestat;
- b. protejarea autonomiei financiare a operatorilor;
- c. reflectarea costului efectiv al prestării serviciului în structura și nivelul tarifelor;
- d. ajustarea periodică a tarifelor și reflectarea corespunzătoare în nivelul acestora a influențelor generate de majorarea în amonte a unor tarife;
- e. recuperarea integrală a cheltuielilor prin tarife;
- f. acoperirea prin tarife cel puțin a sumelor investite și a cheltuielilor curente de funcționare și întreținere a serviciului,

Luând în considerare specificul acestui tip de serviciu ***propunem ca valoarea redevenței anuale în cazul concesionării prin delegarea gestiunii să fie de 1% din valoarea anuală a întreținerii SIPON***

Capitolul VII. DURATA ESTIMATĂ A CONCESIUNII

Durata concesiunii, în condițiile legii, se stabilește în funcție de perioada de amortizare a investițiilor ce urmează să fie realizate de către concesionar, perioadă apreciată la ***10 ani***.

Contractul de concesiune, în condițiile legii, poate fi prelungit pentru o perioadă egală cu cel mult jumătate din durata sa inițială, prin simplul acord de voință al părților.

Capitolul VIII. TERMENELE PREVIZIBILE PENTRU REALIZAREA PROCEDURII DE CONCESIONARE

- Aprobarea studiului de oportunitate în vederea concesionării serviciului de iluminat public din orașul Nădlac prin HCL.
- Elaborarea caietului de sarcini și a regulamentului în baza studiului de oportunitate și aprobarea sa prin H.C.L.

Parcursul etapelor enumerate mai sus se estimează la o durată de minim ***30 zile calendaristice***, la care se adaugă următoarele termene:

- maxim 12 zile calendaristice pentru transmiterea anunțului către:
 - Monitorul Oficial al României, Partea a VI -a;
 - Cotidian de circulație națională;
 - Cotidian de circulație locală.

- minim 20 de zile calendaristice termen de primire a ofertelor începând cu data publicării anunțului de licitație publică deschisă; în cazul în care licitația publică nu a condus la desemnarea unui câștigător, se va consemna această situație într-un proces verbal și în termen de 45 de zile se va organiza o nouă licitație.
- termen de realizare a raportului de evaluare 7 zile calendaristice; după primirea raportului comisiei de evaluare, concendentul informează ofertantul declarat câștigător în termen de 5 zile calendaristice despre alegerea sa și în același timp se anunță ceilalți ofertanți despre respingerea ofertei lor.
- În termen de 30 de zile calendaristice de la primirea informării privind câștigarea licitației publice, se va încheia contractul de concesiune cu câștigătorul licitației publice.

În concluzie, în cazul utilizării procedurii de licitație publică deschisă în vederea concesiunii prin gestiune delegată a Serviciului de iluminat public în orașul Nădlac, termenul previzibil de realizare a concesiunii este de cel mult **104 zile calendaristice**.

Notă: În decursul celor 30 de zile de la data anunțării ofertantului declarat câștigător, până la încheierea contractului de concesiune, se vor realiza următoarele proceduri :

- În termen de 10 zile calendaristice de la comunicarea respingerii ofertei, ofertantul respins poate solicita în scris o copie a procesului verbal de evaluare.
- În termen de 5 zile calendaristice de la primirea procesului verbal de evaluare, ofertantul respins poate depune contestația.
- în termen de 10 zile, comisia de contestații va rezolva contestația.

BAZA LEGALĂ:

- a) Legea nr. 337/ 2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii privind regimul juridic al concesiunilor;
- b) Ordonanța de urgență nr. 34/19.04.2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.
- c) Ordinul nr. 77/ 2007 privind aprobarea Normelor metodologice de stabilire, ajustare sau modificare a valorii activităților serviciului de iluminat public.
- d) Legea nr. 51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice.
- e) Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia;
- f) Ordonanța Guvernului nr. 71/2002 privind organizarea și funcționarea serviciilor publice de administrare a domeniului public și privat de interes local;
- g) Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public.
- h) Hotărârea Guvernului nr.955/2004 pentru aprobarea reglementarilor-cadru de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 71/2002 privind organizarea și funcționarea serviciilor publice de administrare a domeniului public și privat de interes local.
- i) Ordinul nr.296 din 1 iulie 2003 privind actualizarea Clasificării produselor și serviciilor asociate activităților - CPSA.

Întocmit

insp. Aldea Ioan